

DIRVA

Nr. 132

LAPKRITIS - NOVEMBER 18, 1963

Cleveland, Ohio

PLANAS RIMTAM ATVEJUI

NORS PASKUTINIO INCIDENTO PAKELIUI Į BERLYNĄ PROGA CHRUSČIOVAS PAREIŠKĖ, KAD AMERIKIEČIAI, NENORĖDAMI LAIKYTIŠ SOVIETU, TAISYKLIŲ TURĖTŲ PERŽENGTI PER RUSŲ LAVONUS, IŠTIKROGI VAKARIEČIAI, PRIEŠ PRADĖDAMI ŠAUDYTI DAR NORĖTŲ IŠBANDYTI ŪKINĮ SPAUDIMĄ IR BALTIJOS BEI JUODOSIOS JŪRŲ BLOKADĄ.

Vytautas Meškauskas

Nikita Chruščiovas aiškino pasijį atsilankiusiai Time magazino suorganizuotai amerikiečių kapitalistų ekskursijai, kad nesi laikymas sovietų nustatytų taisyklių galėtų privesti prie susi-šaudymo ir amerikiečiai Berlyną galėtų pasiekti tik per 'mūsų lavonus'.

Čia reiktų priminti, kad 1945 m. birželio 29 d. sovietų maršalas Žukovas sutarė su amerikiečių gen. Lucium D. Clay ir britų gen. Weeks, kad vakariečiai turės laisvą susisiekimą su Berlynu, tačiau joks protokolas nebuvo surašytas. Tik vėliau gen. Clay padiktavo susitarimo esmę: "Buvo susitarta kad visas susisiekimas -- oru, sauskeliais ir geležinkeliais -- turi būti laisvas nuo bet kokios muitų, pasienio ar karinių organų kontrolės." Tačiau sovietams palikta teisė tvarkyti eismą.

Ir po Stalino blokados 1949 m. nebuvo surašytos kokios nors naujos taisyklės. Buvo laikomasi precedento, kad karinės vilkstinės, vykdomos į Berlyną ar iš jo, sovietams patiekdavo sąrašą su vykstančių kareivių skaičiumi. Sovietai iš savo pusės tų sąrašų netikrino.

Tačiau, kai 1961 metų rugpjūčio 20 d., Berlyno krizės metu, amerikiečiai panorėjo 1,500 vyrų sustiprinti savo Berlyno garnizoną, jie įsakė tiems kariams iš-

lipti iš autovežiminių ir leistis suskaičiuojamais. Tai buvo padaryta dėl to, kad nenorėta sutrukditi tos kautynių grupės atvykimą į Berlyną, kur jos jau laukė viceprezidentas Johnsonas! Kiti taip sakant, tuo metu sovietai ne tik atitvėrė Vakarų Berlyną nepereinama Nikitos tvora, bet ir sulaukė precedento, vedančio prie griežtesnės karinių vilkštinių kontrolės!

Toliau JAV, D. Britanija ir Prancūzija laikėsi kiek skirtingos politikos: amerikiečiai išlaipindavo savo karinius sovietų suskaičiavimui, jei jų buvo daugiau kaip 70, britai -- 40, o prancūzai tos procedūros iš viso vengė, perkeldami savo karinius oro keliu. Po priešpaskutinio incidento amerikiečiai paspaudė britus ir prancūzus padaryti bendrą pareiškimą, kad išlaipinama suskaičiavimui, jei bus transportuojama daugiau kaip 30 karių. Tolimesni įvykiai žinomi, sovietai sulaukė amerikiečių vilkštinių su 20 karių ir ją sutrukdė 44 val.

Kas būtų, jei sovietai iš viso atsisakytų praleisti Vakarų kariuomenės dalis į Berlyną? Tam reikaltų ypač paruoštas ilgas planas ir sudarytas specialus komitetas iš Valstybės D-to pasekretoriaus ir Vakarų Vokietijos, D. Britanijos bei Prancūzijos ambasadorių Washingtone. Pagal tą

planą, sulaukius vilkštinių:

1. pareiškiami diplomatiniai protestai;

2. pasiunčiamos naujos vilkštinės;

3. pradedamos ūkinės sankcijos. Visų pirma sustabdoma t.v. tarponinė prekyba tarp Vakarų ir Rytų Vokietijų; sulaukiamas sovietų diplomatų įsileidimas, neleidžiama sovietų lėktuvams nusileisti Vakarų aerodromuose;

4. neleidžiama sovietų laivams įplaukti į Vakarų uostus ir pradedama Baltijos ir Juodosios jūros blokada.

Jei tos priemonės neatidarytų kelio į Berlyną, būtų bandoma jėga tą kelią pralaužti, bet vakariečiams įsakyta taip elgtis, kad pirmieji šūviai būtų paleisti iš sovietų pusės.

Kaip matome, procedūra yra labai ilga ir atsargi. Iki pasikeitimo šūviais praeitų nemažai laiko, per kurį tikimasi kaip nors susitarti.

Jonas Ruglienius
12230 Washburn St.
Detroit 4, Mich.

Rygos vaizdas žiūrint nuo Dauguvos upės

LATVIJOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĘ MININT

E. ČEKIENĖ

Lapkričio 18 yra Latvijos nepriklausomybės šventė, kurią latvių tauta švęs tyliai susikaupti, bet teberūsenančių laisvos tėvynės džiaugsmu, jau eilę metų apgaubtą sovietų komunistinės vergijos skausmu.

Laisvai, tačiau be džiaugsmo, rimtyje ir liūdesy latviai išvairiai nauju ryžtu tą dieną jau išvakarėse pradeda švęsti pamaldomis.

Su latviais likimas mus riša nuo senų laikų. O atgavus nepriklausomybę, po I pas. karo egzistavo politinis Pabaltijo tautų solidarumas, kaimyninis bendravimas. Išvijoje mus suvedė bendri keliai siekiant savo tautoms laisvės.

Mes džiaugėmės, kada latviai atgavo nepriklausomybę ir mes, labiau nei kas kitas, užjaučiame ją praradusius.

Latviją nuo pat 12-jo šimtmečio valdė vokiečiai, švedai, lenkai ir rusai. Dar caristinės Rusijos valdymo metu latvių poetai ir rašytojai ėmė žadinti savo tautos sąmonę, stiprino ryšį su atskiratyti svetimųjų jungu. Savo raštuose jie ėmė reikšti latvių tautos gyvybę, jos nemarią dvasią, jos troškimą gyventi ir kurti visišką žmogaus laisvę.

Nepriklausomoji Latvija prisikėlė. Jos gyvenimas klestėjo. Pasiekta didelė ūkinė gerovė, išplėstas švietimo tinklas, sutvarkytas žemės ūkis ir plačiai išsivysčiusi prekyba ir pramonė.

Nors iš visų aiščių kilmės tautų išliko tik lietuviai ir latviai nepasidavę germanų nei slavų įtakoms, tačiau mūsų kaimy-

nams latviams pirmojo pasaulinio karo metu laisvės ir nepriklausomybės siekimo kelias istoriniu požiūriu buvo daug sunkesnis negu lietuvių tautai, kuriai 1918 m. reikėjo tik atnaujinti šimtmečius egzistavusią galingą Lietuvos valstybę, kai tuo tarpu latviams teko naują atkurti.

Mūsų patriotams nesunku buvo įtikinti tautą siekti sau nepriklausomybės, nes vyresnioji karta dar nebuvo pamiršusi savarankiškos Lietuvos valstybės praeities, todėl tvirtai tikėjo ir vėl troško jos atstatymo, perduodant šį nusistatymą jaunioms kartoms. Tuo tarpu latvių patriotams sunkiau buvo įtikinti liaudį savo tautos sugebėjimu laisvai tvarkyti kraštą. Vieni iš jų norėjo likti prie vokiečių, kiti glaudėsi prie rusų, kol dar nepažino jų tikrojo veido ir tik 1917 m. tauta pradėjo galvoti apie laisvos Latvijos valstybės įkūrimą, o 1918 m. lapkričio 18 dieną ši įdėja buvo įgyvendinta -- Latvija pasiskelbta nepriklausoma valstybe ir su ašaromis akyse gausiai susirinkusių tautiečių tris kart sugiedotas jų tautos himnas "Dievs svētī Latviju!" (Dieve, laimink Latvijai!)

Latvių tauta džiaugėsi laisvu, nepriklausomu gyvenimu ir kūrė dar didesnius, gražesnius planus šviesiai tautos atečiai užtikrinti, kai 1941 m. birželio viduryje įsiveržė bolševikai ir vėl okupavo Latvijos žemę, išveždami tūkstančius žmonių į Sibirą vergų darbams.

Kai po trumpos pertraukos tas (Nukelta į 2 psl.)

DAILĖS KONKURSAŠ LIETUVOS SUKILIMUI PAVAIZDUOTI

L.A. Menininkų klubas, sutaręs su Čiurlionio Galerijos direkcija, 1863 m. sukilimo šimtmečio proga skelbia 1941-1950 m. lietuvių tautos sukilimui ir partizaninėms kovoms pavaizduoti dailininkų darbų ta tema konkursą.

1. Konkurse gali dalyvauti visi laisvame pasaulyje gyvenę dailininkai-tapytojai, grafikai, skulptoriai, keramikai, dekoratoriai, architektai ir kt.

2. Už geriausį kūrinių skiriamą 1000 dolerių premiją, antroji premija -- 500 ir trečioji -- 250 dol.

3. Premijuoti kūriniai palieka Čiurlionio galerijos nuosavybę.

4. Jury komisija numatyta sudaryti kviečiant Liet. Dailės Instituto, Amerikos Lietuvių Dailininkų Sąjungos, Čiurlionio galerijos ir visuomenės atstovus.

5. Tapytojų darbai neturi būti didesni kaip 72 colių platumo, skulptūros ir kita technika atlikti darbai neaukštesni kaip 72 colių. Sunkiai pervežami darbai pristatomi pačių autorių priemonėmis bei lėšomis. Nepremijuoti darbai bus grąžinami autoriams Čiurlionio galerijos lėšomis.

Visi atsiųstieji kūriniai, vaizduoją 1963 m. sukilimą ir 1941-1950 m. partizanines kovas, bus išstatyti tam tikslui organizuojamoje specialioje parodoje.

7. Visi tam tikslui skirti kūriniai privalo būti pristatyti iki 1964 m. kovo 31 d. imtinai.

8. Paveikslus siųsti ar smulkesnių informacijų teirautis šiuo adresu: Čiurlionio Galerija, 5620 So. Claremont Ave., Chicago, Ill. USA.

Šis meno konkursas nukeliamas iš š.m. gruodžio mėn. į 1964 m. pavasarį, balandžio mėn., nes daugelis dailininkų pageidavo ilgesnio termino, kad galėtų sukurti tinkamus darbus, o be to šis pratęsimas duos progos dalyvauti ir kitose valstybės gyvenantiems lietuviams menininkams.

Latvaitė tautiniuose rūbuose

Didysis valymas...

ŠIANDIEN IR RYTOJ

VIETNAMO revoliucinės vyriausybės pirmieji nutarimai rodo būsimos politikos didžiasias linijas, būtent: kovoti prieš komunistus; pasilikti laisvojo pasaulio pusėje; atstatyti diplomatinis santykius su kaimyninėmis valstybėmis; gerbti anksčiau padarytus susitarimus, garantuojančius svetimųjų valstybių investuotą kapitalą ir išvystyti tautinę vienybę. Atrodo, kad šie nutarimai pilnai išreiškia pietų vietnamiečių viltis. Aišku, jų įgyvendinimas bus nelengvas, nes naujoji Saigono vyriausybė negalės imtis tokių diktatūrinių priemonių, kokiomis naudojosi Ngo.

Kai 1954 m. Ngo Dinh Diem paėmė į rankas krašto valdžią, niekas negalvojo, kad jo režimas ilgai išsilaikys. Dėka stipraus antikomunizmo, Ngo laimėjo gyventojų simpatiją. Bet vėliau priešingi vyriausybei sluoksniai pradėjo didėti. Diem kovojė prieš komunistą, bet pats vartojo žiaurias policines priemones išsilaikyti valdžioje. Jis pretendavo gins laisvę, palaipsniui ją slopindamas ir bet koks tautos pasipriešinimas buvo brutališkai malšinamas. Žmonės įsitikino, kad Diem, nežiūrint savo antikomunistinio nusistatymo su tokia politika tik padeda raudoniesiems.

Buvo bandyta keletą kartų nuversti vyriausybę, bet tik trečiasis sukilimas pavyko. 1960 m. lapkričio 11 d. parašiutininkų batalionas, remiamas pėstininkų divizijos, sukišo. Bet prezidentas Diem greit pašaukė iš provincijos patikimus dalinius ir sukilimas buvo numalšintas, užimušant gatvę keliasdešimt civilių. Nuo to momento diktatūrinė valdžia buvo sustiprinta. 1962 m. vasario 27 d. du armijos lėktuvai apšaudė prezidentūrą. Ngo giminė liko už storių prezidentūros sienų nepaliesta. Vienas lėktuvų pabėgo į Kambodiją, kitas buvo numuštas ir jo lakūnas lt. Pham Phy Quoc dabar po 18 mėnesių išlaisvintas iš rūsio, kur žiauriai kankinamas neteko visų pirštų.

Tačiau politinė-religinė krizė šiais metais buvo pradžia režimo galo. Visi pamatė, kad reikia ką nors daryti, nes Diem užsispyrimas pagreitina komunizmo įsigalėjimą, o tada bet kokia viltis pasidaryti laisviems turės būti visai užmiršta.

Dabar kova prieš komunistus tęsiama ir ji įgauna visai naują formą, nes turi visų gyventojų paramą. Naujoji vyriausybė atstatė su Laosu ir Kambodija diplomatinis santykius ir trys valstybės ateity galės būti stipria užtvara prieš komunizmo veržimąsi. Nguen Ngoc Tho vadovaujama vyriausybė nutarė pasilikti su laisvujo pasauliu, kai Diem jau buvo beprarandęs Vakarose simpatijas, nes jokia valstybė nenorėjo remti tokio režimo, kuris persekioja religiją, varžo savo piliečių laisvę ir kalinimuose laiko 50,000 politinių kalinių.

Perversmas Pietų Vietname komunistams buvo dideliu smūgiu, nes dabar gen. Doung Van Minh turi visos tautos paramą, ir ta parama atrodo garantuota.

★

LIETUVOJE į beprotnamį atvežė ligonį, kuris tvirtina esąs pirmasis žmogus mėnulyje. Gydytojas išsėgaminavęs klausia: -- Klausyk, drauge, ar tu dar neapsisprendei grįžti į žemę? -- Ne! Ar aš beprotis? Aš neturiu jokio noro grįžti į tą prakeiktą kolchozą!...

(vg)

ŽVILGNIS Į LATVIŲ BENDRUOMENĘ

Kaip ir kasmet, atėjus lapkričio mėn 18 dienai, visame laisvame pasaulyje -- ar tai būtų JAV, Kanadoje, Australijoje, Anglijoje, Švedijoje, Vokietijoje ar kitur, -- renkami latviai savo Nepriklausomybės šventei paminėti. Tikrai gimtajame krašte šioji diena minima suspausta širdimi ir tyliame susikaupime.

Nuo šio istorinio įvykio šimtmet sukanka 45 metai. Tačiau nei pusės šio laikotarpio latvių tauta negavo pasidžiaugti savo atgautą ir brangiomis aukomis iškovotą laisvę. Prasidėjo nauja kančių gadyne, kuriai dar galo nematyti. Pergvenus dviejų okupantų priespaudą, didelė tautos dalis pasirinko nelengvą tremtinių dalį ir pasklido po platų pasaulį.

Išskirti naujose sąlygose latvių tremtiniai buvo sunkiau, negu lietuviai, kurie jau nuo seniau turėjo žymiai didesnę išeiviją. Tačiau, metams slenkanč, palengva susitvarkė ir šie klausimai. Didėsniuose centruose susibūrė nemažos kolonijos, atgijo kultūrinis ir visuomeninis gyvenimas, išsivystė bendravimas su likimo broliais -- kitų tautybių tremtiniais.

Ką latviai atsiėkė savo tautiškumui tremtyje išlaikyti? Tenka pasakyti, kad nuveikta gana daug. Tvirta bendruomenė -- Amerikos latvių sąjunga (Amerikas latviešu apvienība -- ALA) apjungia beveik visas atskirose kolonijose veikiančias organizacijas. Panašios bendruomenės įsisteigė ir visuose kituose kraštuose, kur gyvena latviai. Taip pat tvirta ir išsiskojusi Dauguvos Vanagų or-

Eug. Pušinis

ganizacija, kuri turi panašumo su latvių Balfu ir Karių Ramovės jos svarbiausias uždavinys yra šalpos darbas. Pastaruoju metu pradėta steigti ir finansinės bendrovės, kurių veikla rodo gerus rezultatus. Kiekvienas kraštas turi bent po vieną laikraštį, išeina ir keli žurnalai. Išeista daug knygų, jų tarpe visa eilė kapitalinių leidinių, kaip latvių enciklopedija, liaudies dainos ir pasakos, klasikų J. Rainio, R. Blaumanio ir K. Skalbes pilni raštų rinkiniai ir kt. Leidžiama keletas didžiulių tomy Latvijos istorija, taip pat daug vadovėlių mokykloms. Prie ALA veikia Kultūros Fondas, kuris kasmet premijuoja visą eilę meno kūrinių ir mokslo darbų. Vien JAV surengta trejetas visuotinių ir keliolika apygardinių dainų švenčių beveik visose didesnėse kolonijose. Taip pat dainų šventės rengiamos ir kituose kraštuose. Tai paprastai būna įspodingos kultūrinės ir patriotinės manifestacijos.

Jaunimas aktyviai veikia ne vien savo organizacijose, bet ir bendrame visuomeniniame gyvenime. Taip pat gyvas yra akademinis gyvenimas, nes sunku surasti latvių šeimą, kurioje nebūtų bent vieno studijuojančio. Tam nemažą pasipirtį duoda ne tik stipendijų fondas, bet ir atskirų asmenų kasmet skiriamos stipendijos.

Rimtas klausimas, bendras visiems tremtiniais -- tai asimiliacija, ypač jaunimo tarpe. Bet čia, berods, nebūtų vietoje kaltinti vien jaunimą. Toji karta, savo laiku pergyvenusi rusifikacijos ir germanizacijos periodus, turėtų prisiminti, kad pasipriešinimą gimdo tikrai priespauda. Ten, kur asimiliacija vykdoma švelniu būdu, ji šio pasipriešinimo neranda -- greičiau priešingai. Daugelyje šeimų ji net skatinama ir gimtoji kalba daugiau ar mažiau sąmoningai maišoma su svetimos kalbos išsireiškimais.

Iš trumpos apžvalgos matyti, kad visų tremtinių tautybių nužengtas kelias ir nuveikti darbai turi daug panašumo. Vieną dar būtų galima pridurti, kad palyginus su lietuviais, latvių visuomeniniame gyvenime beveik visai nesijaučia senųjų politinių partijų veiklos.

Vienas mūsų kelias ir vienas likimas, kaip tremtyje, taip ir tė-

vynėje, vieni skausmai ir vienos viltys -- greičiau sugrįžti į laisvus savo numylėtus kraštus. Tą mes nebaigsim kartoti laisvajam pasauliui, kol mūsų troškimai neišsipildys.

CHICAGOS PARENGIMŲ KALENDORIUS

LAPKRIČIO 22 D. 8 val. vak. Satyrinio - literatūrinio kabareto "Antrasis Kaimas" pastatymas Hollywood Inn salėje.

LAPKRIČIO 23 D. 8 val. vak. krepšinio žaidynių šokių vakaras Lietuvių Auditorijoje.

LAPKRIČIO 23-24 D.D. Chicago Lietuvių Krepšinio žaidynės Marquette Parko sporto salėje.

LAPKRIČIO 23 D. Lietuvos Kariuomenės šventė rengiama LVS Ramovės ir DLK Birutės Draugijos Jaunimo Centre.

LAPKRIČIO 23 D. Tradicinis Chicago Operos koncertas - balius Keymens klubo svetainėje.

LAPKRIČIO 24 D. 11 val. ryto Dr. Juozo Girmiaus paskaita "Tikintysis ir žmogus be Dievo" Jaunimo Centre.

LAPKRIČIO 28 - GUODŽIO 1 D.D. Moksleivių Ateitininkų suvažiavimas Jaunimo Centre.

LAPKRIČIO 29 30, GRUODŽIO 1 D.D. Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Federacijos kongresas Jaunimo Centre.

LAPKRIČIO 30 D. 7 val. vak. B. Pakšto svetainėje ALT S-gos Chicago sk. "Rudens Lapų" balius.

LAPKRIČIO 30 D. Joniškių klubo vakaras Dirko svetainėje, 4500 So. Talman.

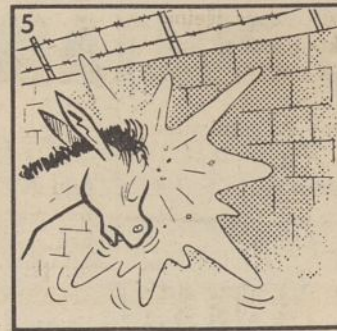
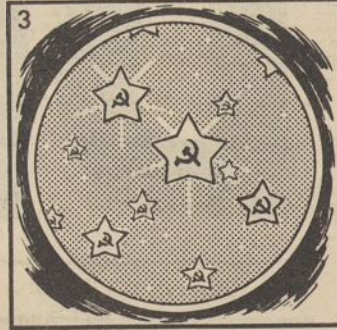
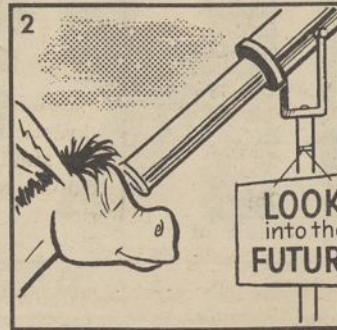
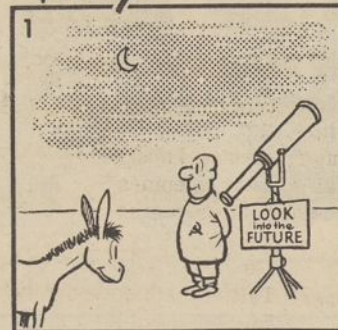
LAPKRIČIO 30 D. Cicero Aukštesniosios lituanistinės mokyklos vakaras parapijos salėje.

GRUODŽIO 1 D. Jaunimo Centrui paremti vakarienė su programa Jaunimo Centre.

GRUODŽIO 21 D. Donelaičio lituanistinės mokyklos Kalėdų Eglutė Jaunimo Centre.

GRUODŽIO 22 D. Dariaus-Girėno lituanistinės mokyklos eglutė ir vaidinimas "Aliutė" Gage parko mokyklos salėje.

Pinky

CARITAS NEPADEDA MŪSŲ TREMTINIAMS SIBIRE

Spalio mėnesyje, kada visur buvo rengiasi Balfu rudens vėjui, Balfu Centras turėjo 4,054 dolerių pajamų, o išleido 5,693. Arti dviejų tūkstančių gauta ir nusiūsta Vasario 16 gimnazijai, tuo būdu tiesioginei šalpai išleidžiant 4,262 dol. Apie tūkstantį dolerių išsiuntinėta Balfu čekiais, 34 siuntiniai į Sibirą į Lietuvą kainavo Balfui 2,277 dolerių, už 69 įvairius siuntinius lietuviams į Lenkiją sumokėta paštu 534 dol. (tarp jų 12 siuntinių su vaistais, jų vertė 103 doleriai). Spalio mėn. Balfas išsiuntė 107 individualius siuntinius.

Apykaitos rodo, kad Balfu Centras jau kelintas mėnuo išleidžia šalpai daugiau nei surenka aukų. Turime vilties, kad beveik visoj Amerikoj prasidėję Balfu rudens vajai balansus šiek tiek išlygins šelpiamųjų labui. Tačiau artėjant Kalėdoms gaudama daug daugiau prašymų, matyti mūsų šelpiamieji tikisi didesnio aukotojų duosnumo.

Balfu Vajus New Yorke.

Lapkričio 3 d. prasidėjo Balfui aukų teikimas New Yorke ir artimose apylinkėse. Per pirmas penkias dienas atsiliepė arti šimto geradarių, kurie suaukojo virš tūkstančio dolerių.

V. Sidzikauskas, Vajaus Komiteto pirmininkas, buvo priverstas porai savaitių išvykti į Aziją, Europą, tad jo pareigas eina Stasys Lušys, Vajaus išdinininku yra K. Vasiliauskas, sekretorius

GRUODŽIO 28 D. Marquette Parko lituanistinės mokyklos kalėdų eglutė parapijos salėje.

GRUODŽIO 29 D. 4 val. p.p. Vyr. Lietuvos išlaisvinimo komiteto 20 metų sukakties minėjimas Jaunimo Centre.

GRUODŽIO 31 D. Cicero Aukštesniosios lituanistinės mokyklos Naujų Metų sutikimas parapijos salėje.

SAUSIO 14 D. ALT S-gos Chicago skyriaus metinis susirinkimas Don Varno Poste.

KOVO 1 D. 1964 m. Balfu 57 skyriaus Roselande pyragų išpardavimas parapijos salėje.

KOVO 15 D. 1964 m. "Laiškai Lietuviams" žurnalo metinis parengimas Jaunimo Centre.

BALANDŽIO 18-26 D.D. Religinio Meno Paroda Jaunimo Centre.

Vac. Alksninis. Komitetan įeina 16 newyorkiečiams gerai žinomų asmenų.

Vokiečiai nepadedą tremtinių gimimams Sibire.

1962 metais vokiečių šalpos organizacija Caritas Balfu vadybei buvo pažadėjusi sušelpiti artimuosius lietuvius tremtinių gimimams Lietuvos ir Sibire. Tremtiniai pradėjo siųsti prašymus į Caritas, bet gaudavo tik įvairius paaiškinimus. Šiais metais Balfu Centras vėl kreipėsi į Caritas, bet gaudavo prašydami informacijų dėl tų siuntinių į sovietų okupuotą Lietuvą ir Sibirą. Dabar gautame atsakyme iš Caritas Centro rašoma, kad vokiečiai mėgino pagelbėti lietuviams Rusijoje, tačiau tas mė-

ginimas dėl lėšų stokos nepavyko. Toliau rašoma, kad Rusijoje dar yra dešimtys tūkstančių vokiečių, kurie yra Carito šelpiami daugelį metų ir dėl perdidelių išlaidų Caritas negali į tą programą lietuvių įjungti.

Tai reiškia, kad Balfui atitenka ši sunki našta paremti tremtinių gimines, kurie prašo paramos iš anapus. Ši našta siekia daug dolerių mėnesiui, nes vidutinis siuntinukas Balfui kainuoja 50 dolerių. Ypatinai daug prašymų pasiūsti siuntinius į Lietuvą ar Sibirą atsiunčia neseniai iš ten atvykę į Vakarų Vokietiją, o tų atvykusių yra virš tūkstančio. Jie geriausiai žino ten paliktų tautiečių vargą, bet patys mažiausiai gali padėti, tad visi rašo į Balfą, kai vokiečių institucijos nepadedą.

Latvijos...

(Atkelta iš 1 psl.)

pats okupantas vėl užplūdo Latviją, iki pat šių dienų tebeslopindamas laisvės troškimą, naikindamas geriausius jų tautos vaikus, kurie bando vykdyti savo paskutinio prezidento K. Ulmanio žodžius, kad "geriau mirti stačiam, negu gyventi kelia klupsčiam".

Latvių nepriklausomybės šventė ir mums lietuviams nėra eilinė diena. Linkėdami jiems savo tautos siekius ir lūkesčius gret įgyvendinti, sustiprinkime savo gretas ir kartu su bendro likimo draugais pabaltiečiais ir kitų pavergtų tautų atstovais tęskime kovą už savo didįjį idealą - Laisvės ir Nepriklausomybės atstatymą.

MOKAME

4 1/2 %

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanuskas, Pres.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. STREGA — Liqueur, Import. from Italy... 5th \$5.75
2. KRON BRANNVIN AQUAVIT švediška... 5th \$3.98
3. NAPOLEON Vermouth, Import. from France... 5th \$1.19
4. Popular GERMAN VSOP Brand... 5th \$1.69
5. PORT. SOUTHERN, RHINE Wine... 5th \$.69

6. ST. REMY BRAND, Import. from France... 5th \$3.98
7. LIEBFRAUMLICH Wine... 5th \$.98
8. BORDEAUX Wine Red or White... 5th \$.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

DIVIDENDŲ MOKAME KAS 90 DIENŲ! Kviečiame pradėti taupyti PAS MUS!

PINIGAI PADĖTI IKI KIEKVIENO MĖNESIO 15-TOS DIENOS, NES DIVIDENDŲ NŪO PIRMOS MĖNESIO DIENOS.

4 1/2 % PRISIŪSIME DIVIDENDŲ KAS 90 DIENŲ ANT INVESTAVIMŲ.

ŠIAS SĄSKAITAS YPATINGAI REKOMENDUOJAME PENSIONIERIAMS, KURIEM PROCENTAI YRA SVARBIAU GAUTI DAZNIAU, NES IS TO PRAGYVENA.

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill.

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS, sekretorius

Chicago Phone: 242-4395; Suburban Phone: 656-6330

DIRVA

★★★
THE FIELD

The Lithuanian Newspaper Established 1915

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio. 44103

Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

ATSTOVŲ AR PARTIJŲ BLOKAS?

Senų aksiomų mėgėjams yra žinoma, kad reikalo nepažinimas gimdo pavydą, nesusiapratimus, pyktį ir nepasitikėjimą. Dėl to turėtų būti sveikintinas VLIK pirmininko dr. A. Trimako pastaruoju laiku dažnokas pasirodymas spaudoje.

Draugo skiltyse jau teko matyti eilę jo straipsnių įvairiais klausimais, gi to laikraščio lapkričio 13 d. laidoje straipsnis apie mūsų politinę diferenciaciją yra vertas didesnio dėmesio.

Ne dėl to, kad dr. A. Trimako straipsnis būtų ypatingai sensacingo ar politiniai pikantiško pobūdžio, bet dėl to, kad jo keliamas klausimas ir siūlomos idėjos išeina į viešumą kaip tik tuo metu, kada tokioms idėjoms įgyvendinti nėra net ir menkiausios galimybės: kada žinoma, kur teoretiškai konsolidacija seniai turėjo būti įgyvendinta, ten politika tam tikrais sumetimais vedama kaip tik didesnės diferenciacijos linkme.

Kad būtų aiškiau, apie ką čia kalbame, leiskime kalbėti dr. A. Trimakui. Minėtame straipsnyje, ilgėliau sustojus ties anglo-saksų dvipartinę sistemą ir jai priešingą Europos valstybių daugpartinę sistemą, dr. A. Trimakas, kalbėdamas apie lietuviškąsias politines partijas, pateisina egzistenciją ir tų grupių, "kurios atstovauja pagrindiniams tautos sluoksniams, kad ir likusiems krašte sovietinėje priespaudoje. Šių grupių reikšmė turėtų būti sveriama nepagal narių skaičių išeivijoje, bet pagal tų tautos sluoksnių apimtį pavergtajame krašte, kuriems jos atstovauja".

Šitaip iškėlęs "tautos sluoksnių atstovavimo" principą, dr. A. Trimakas pereina prie tų "atstovų" susiblokavimo (ne susilieimo).

"Mažai tautai, o juo labiau jos išeivijai", sako dr. A. Trimakas, "sunku sudaryti stambesnius sambūrius, reikėtų mums todėl pasitenkinti mažesniu politinių grupių skaičiumi. Kai kurios jų galėtų susiblokuoti su sau giminingomis grupėmis, nieko nenustodamos. L.K. Demokratai, Lietuvos Darbo Federacija, L. Ūkininkų Sąjunga, Vienybės Sąjūdis ir L. Fronto Bičiuliai galėtų sudaryti vieną grupinį bloką, kuris galėtų stipriai reikštis VLIK'e, laisvinimo darbe ir visuomenėje. Tautinės grupės jau yra susiblokavusios Talkoje, L.V. Liaudininkai galėtų susiprasti su L.Ū. Partija, Beliktų paskirai veikti Socialdemokratai, LAS ir sritiniai rezistencijos sąjūdžiai, nebent jie kitaip nusistatytų".

Tokio susirikiavimo išvadoje dr. A. Trimakas įžūti: sumažinimą trinties taškų ir padidėjimą jungtinio potencialo (?). Apart teigiamos reikšmės laisvinimo darbui, būtų dar patraukiamos jaunųjų jėgos, "kurios per didelę grupinę diferenciaciją nėra įdomi ir daugeliui net mažai pažįstama".

Bet, anot dr. A. Trimako, visam tam vėlgi reikia -- ir geros valios ir noro bendrai dirbti ir padėti į šalį paskirų veikėjų ambicingą jautrumą, dirbtinai sudaromas kliūtis ir pasenusias, dažnai negyvenimiškas sampratas.

Visai teisingai,

Tik kad pasiekti pageidaujamų tikslų, gal nevertėtų tiek vietos skirti anglo-saksams, o pradėti su receptais tų ydų gydymui, kurios taip kukliai išvardintos straipsnio pabaigoje. Tik -- ar čia nebus pradžia dainos be galo? (J.Č.)

LIETUVIŠKOJO GYVENIMO NUOTAIKOS SPAUDOJE

Esame įpratę manyti, kad vasarą sustoja bet koks visuomeninis kultūrinis gyvenimas ir tik tada po ilgų atostogų, krentant pageltusiems medžių lapams, judrusis lietuvių elementas -- visuomenės veikėjai, kultūrininkai ir kiti geros valios lietuviško gyvenimo nenuoramos grįžta vėl, šalia savo tiesioginio kasdieninės duonos darbo, į neapmokamą, pasiaukojimo reikalaujantį darbą.

Jokia auka nėra per didelė. Yra mūsų tarpe žmonių žinomy, o dar daugiau nežinomy, kurie savo tautos labui pašvenčia beveik visą poilsio laiką, visus gražius vasaros savaitgalius prasėdi prie plunksnos, rašo, redaguoja, spausdina, siuntinėja, nes tai įmanoma atlikti tik poilsio valandomis.

Ir štai tokių pasišventėlių dėka, vos pradedant lietuviško gyvenimo judėjimą, pasirodė mūsų tyliųjų darbuotojų vasaros pastangų darbo rezultatai, iš spaudos išėjo retesni periodiniai leidiniai: Knygų Lentyna, PLB Vokietijos Krašto Valdybos Informacijos, JAV Lietuvių Bendruomenės CV Biuletenis ir k.

Šis Knygų lentynos Nr. 2/131/ yra neeilinis, nes jame paminėtas Lietuvos Bibliografijos Tarnybos vedėjas ir minėto leidinio redaktorius Aleksandras Ružanec - Ružancovas, švenčiąs savo 70 metų amžiaus sukaktį. Septyniadešimt metų, kurių ilgiausią ir gražiausią laikotarpį yra pašventęs bibliografiniam darbui Lietuvoje, tremtyje ir čia

JAV-se, per 14 metų nuo to darbo pasitraukęs tik vienai savaitei atostogų, kaip rašo šiam leidiny Br. Kvilyks, iškeldamas sukaktuvinininko nuopelnus. Tame leidinyje yra kruopščiai suregistruojami beveik visi mūsų čia išeinantieji lietuviškieji leidiniai ir svarbesnieji straipsniai su jų autoriais ir nuorūmu, kur ir kada atspausdintas. Redaktorius Ružancovas ir Knygų Lentynos leidėjas Vytauto Sauliaus pasiaukojimą didžiai vertiname mes dabar, tačiau dar daugiau tą reikšmę supras ateinančios kartos.

* * *

PLB Vokietijos Krašto Valdybos leidinys Informacijos Nr. 7/8, pirmasis šį rudenį savo turiniu taip gi išsiskiria iš daugelio kitų. Jame atsispindi patys aktualiausi Europos lietuvių, ypač Vokietijoje likusių rūpesčiai, vargai ir džiaugsmai. Išsamiai nagrinėjama PLB Vokietijos krašto veikla, kuri labai skiriasi nuo kitų kraštų, nes ją čia sudaro negalėję išemigruoti tautiečiai dėl senatvės, nesveikatos ar kitų priežasčių.

Tai bendruomenė, kurią sudaro nelaimingi likučiai visų kitų bendruomenių, kurios susikūrė iš Vokietijos emigravusių ir tvėrių čia turinčių tautiečių, kurie neturėtų pamiršti bendrą vargą vargusių su jais ir palaikyti bent moralinį ryšį, rašo šis biuletenis.

Jame su dideliu dėkingumu pri-

Galdiko gamtovaizdžiai yra įkvėpti mistinių jėgų. Jo filosofija siekia antgamtiškumo. Ieškodamas savitai suvoktos meninės tiesos, jis kenčia, šio skausmo įtakoje jo viduje gimęs intensyvus jausmas yra jo savito stiliaus įkvėpėjas. Taip kūrė Van Gogh, Lygiai taip išgyvena ir Galdikas. Paimtoji realybės iškarpa ir jo stipriu vidiniu jausmu persunkta, per teptuko liniją drobėje tampa sapnu arba gyvybės dvelkimu. Jis kuria gamtos jėgų įkvėptas. Todėl jo kūryba yra daugiau negu reprodukcija paprastųjų gamtos objektų. Ji yra giliai pajauta ir išgyventa. Galdikas praleidžia dienų dienas gamtoje, jį išgyvendamas, pažintojo peizažą vaizdą tiesiog kvėpėdamas į save, iki pagaliau jis ryž-

simenamas ir vertinamas BALF, apie kurį rašo: "Bendrasis Amerikos Lietuvių Fondas savo veikla mūsų tremties ir tautos nelaimės istorijon įrašė save ir tuos dešimtis tūkstančių nežinomų lietuvių, o savo aukomis apreiškė lietuvišką solidarumą ir meilę lietuviui" (5 psl.).

Įdomi informacija yra apie naujai dar vis iš Lietuvos atvykstančius, kurių priskaitoma virš tūkstančių asmenų. Kultūriniai tautiniai parengimai sudaro geriausias sąlygas jų grįžimui į lietuvišką organizacinę šeimą.

Ypatingo dėmesio vertas jaunimas, kuris išaugęs sovietinės okupacijos sąlygose, nors yra lietuviškas, tačiau praradęs supratimą, koks yra skirtumas tarp laisvės ir vergijos, tarp krikščioniškos Vakarų kultūros ir bolševizmo komunistinės doktrinos. Jie jau yra apsipratę su esama Lietuvoje padėtimi ir praradę norą siekti ko nors geresnio, šviesesnio. Tikroji tautinė sąmonė juose yra gerokai aptemdyta, nors šiaip jie stipriai pabrėžia esą lietuviai ir mylį savo tėvynę (6 psl.).

Be to, šis leidinys supažindina Vokietijos lietuvius su PLB 2-ju Seimu ir Vasario 16 gimnazija pradedant mokslo metus ir baigia užakcentuojant, kad Vasario 16 gimnazija negali gyvuoti nė dienos be viso laisvojo pasaulio lietuvių paramos.

* * *

JAV LB CV Biuletenis nr. 41 daugiausia dėmesio skiria JAV ir Kanados Lietuvių Tautinių Šokių šventei. Nors daug atskirų aprašymų apie tuos pačius įvykius skaitėme spaudoje, bet čia susidaro pilnų to mūsų istorinio įvykio vaizdą. Taip pat čia randame Centro Valdybos apyskaitą 3-ajai sesijai.

Kadangi paskutiniu laiku spaudoje pasirodė įvairių nuomonių sąryš su LB-ne ir pasauline paroda New Yorke, tai pravertu pacituoti JAV LB Tarybos Prezidiumo pasisakymą tuo reikalu minėtam biuleteny:

"Taryba konstatuodama, kad tinkamas lietuvių tautos ir Lietuvos atstovavimas Pasaulinėje New Yorke parodoje yra mūsų garbės ir prisistatymo reikalas, paveda JAV LIET. Bendruomenės organams šiuo atstovavimu aktyviai domėtis ir jį pagal reikalingą materialiai bei moraliai remti."

Tačiau, kaip teko girdėti, B-nės Centro Valdybos pirm. J. Jasaitis atsiuntė komitetui raštą, jog materialiai paremti negali, o tik moraliai ir lėšų rinkti pataria iš žmonių ir B-nės apylinkių. Šis nutarimas biuletenyje yra iš liepos-rugpj. mėnesių, raštas atsiųstas dabar, Komitetas dirba jau virš metų. Gauti aštuoni kambariai parodos įrengimui tai vienai rugpjūčio 23-čią skiriami lietuvių dienai. Laiko labai mažai. Visi rūpinamės pasirodyti arba labai gerai arba nekaip, o kaip iš tikrųjų bus, kas bus atsakingas? Jeigu pavyks, greičiausiai Bendruomenė nuskins visus laurus sau už moralinę paramą, o jei ne, kas gi prisims tą atsakomybę? Čia yra viešas, visus lietuvius liečiąs reikalas ir nepakanka veikti privačiais laiškais, paliekant nuošaliai visą lietuvių visuomenę.

E. ČEKIENĖ

Adomas Galdikas ir jo kūryba

ANTANAS VAIKŠNORAS

tasi atskleisti dvasinį susitelkimą, pertekusį kūrybine jėga. Tada su kiekvienu teptuko brūkšniu drobė įgauna gyvybės, atskleidama dailininko vidaus pasaulio patirtį.

Sukaktuvinininkas Adomas Galdikas

Lankydamasis Prancūzijoje, Italijoje ar Vokietijoje, Galdikas tapo naujos patirties vaizdus tik tada, kai jis visiškai su jais susigyvena ir įsijaučia. Bet Lietuvos gamtą jis labiausiai yra pamilęs. Čia jo kūriniai, paskendę mistinėje didybėje, žėri nepaprastu spalvingumu. Lietuva yra Galdiko gimtoji žemė, kurioj jis sugrįžta pasisemti naujų kūrybinių jėgų ir įkvėpimo. Tai jo gimtasis kraštas -- Lietuva, rūpintoji žemė, kuriais išpuoštos visos kryžkelės, tampa taja mistine kūrybos jėga.

Galdikas yra gimęs Žemaitijoje, kurios liaudies menas kaip tik ir sudarė minėtą kūrybinę aplinką. Todėl jo tapyboje taip ryškiai liaudies mistika, nuspalvinta sava vidine intuityja, ekspresija ir stipriu jausmu.

Galdiko kūriniuose harmoningai liejasi spalvos, grumdamosi su gamta ir prisipildydamos gyvybės alsavimo, ir suspindinčios vidinės jėgos didybe.

Pirmuoju žvilgsniu sunku žiūrovui suprasti jo spalvinių tonų "muzikinį" stilių, harmoniją, ritmą ir mistinį jausmą. Norėdami suvokti ir įvertinti Galdiko kūrinius, turime ilgokai juos stebėti. Mes negalime į jo paveikslus žiūrėti, kaip į kokius kasdienės aplinkos daiktus. Galdiko kūryboje dvelkia nauja ekspresija, tačiau be mums įprasto akademizmo. Iš pradžių Galdiko paveikslai mūsų poją kaip kažką apriboją, bet ilgiau stebėdami pajuntame juose harmoningumą, spalvinių turtinumą; rodosi, nieko nėra statiško, viskas įyva, plaukia, pulsuoja dinamika ir jėga. Jo kūryboje subtili akis pastebės formos ir gerai planuotos kompozicijos savitumą. Galdiko darbais yra kupini giedrios nuotaikos. Jis tapo meistriškai gaivalinga ranka.

Tasai gaivalingumas bei jausmo intensyvumas Galdiko kūryboje kaip tik labiausiai patiečia širdį. Nes su juo, manding, visada seka nuotaika ir poetinio pasitenkinimo jausmas. Galdiko negalime priskirti kuriai nors specifinei mokyklai ar meno srovei. Jo paveikslai yra išbaigti, saviti, gamtoje suvokti, kupini vidinio išgyvenimo. Jis tapo priverstas įgimtos Dievo dovanos, Galdikas drobėje atskleidžia savo sielą ir anksčiau ar vėliau žiūrovas lieka priverstas įvertinti ir džiaugtis tuo, ką dailininkas yra pasiekęs savo keturiasdešimt penkių metų kūrybos laikotarpyje.

Dar kiek norėčiau pažvelgti į Adomą Galdiką savo intymiu ir visiškai asmeniškų žvilgsniu. Jis jau yra tarptautiniai pripažintas lietuvių dailininkas. Bet jis

yra ir vienintėlis iš gyvųjų dailininkų, kaupiąs savo kūryboje giliai mistišką poją spalvoms. Šiuo žvilgsniu jis yra nepakartojamas ir nepalyginamas. Ilgėliau mąstęs ir stebėjęs, pagaliau įsitikinau, kad Galdikas yra tapybos milžinas, kuris metams slenkant bus pripažintas kaip įkvėpėjas daugeliui dailininkų ir kurio me-

myli gyvenimą, kad tapydamas jis pripildo žmonių grožiu, kuris trykšta iš jo spalvingų paveikslų, jo mistiškumo, ir nuotaikos, kad jame pulsuoja tautinis instinktas, įaugęs jame anų dienų Lietuvoje, jo gimtojoje Žemaitijoje.

Lankydamiesi Circle galerijoje, kurioje buvo išstatyti mano paveikslai, mes kalbėjome apie meną apskritai, bet aš taip pat dėmiai klausiausi Galdiko žodžių apie mano kūrinius. Jis aukštai vertino mano darbus, pasisakydamas visiškai atvirai. Jo žodžius aš priėmiau su dėmesiu ir nuoširdžiai svarstydamas. Tokiu trumpu laiku iš jo pasakytų komentarų nesunku buvo suvokti, kad jis turi meistrišką poją spalvoms. Visada prisimenu ir giliai vertinu jo kelias pastabas apie mano darbus.

Kai mes grįžome atgal į Čiurlionio ansamblio namus, kur buvo kabinami Galdiko paveikslai artėjančiam parodos atidarymui, dailininkas atrodė kiek pavargęs... Bet kas nebūtų pavargęs po tokios ilgos kelionės meno muziejuje? Būdamas septyniolikos metų amžiaus, mane stebino Galdikas savo gyvumu ir entuziazmu. Juk tokio intensyvaus bendravimo tegalėtum laukti tik iš jauno dailininko. Todėl aš jaučiuosi tikrai laimingas, turėjęs progos išgyventi tokią maloniją patirti su Galdiku. Galiausiai prisipažinti net gavęs paskatinimų iš šio susitikimo didesniems užsimojimams savo kūryboje. Ilgai prisiminsiu 1963 spalio 5 ir 6 dienos susitikimą su Adomu Galdiku.

Baigdamas linkiu jam viso geriausio ir nesibaigiančio pasisekimo su kiekviena paroda, kurio, iš tikrųjų, jis yra seniai nusipelnęs. Jo paroda Clevelande praėjo su dideliu pasisekimu, tegutad ir sekančioji Chicagoje susilaukia dar didesnio dėmesio. Clevelandiečiai savo nuoširdumu, parodos lankymu ir išgytais kūrinių pasidėdė dailininkui gilų respektą.

What does the "S" stand for?

SAFE SURE SINCERE SERVICE

Our customers know what the "S" stands for. Come in and let us show you what we mean.

S.T. CLAIR SAVINGS

MAIN OFFICE: 813 E. 185th STREET

Svarbus pranešimas siuntinių į Lietuvą siuntėjams!

Artinasi Kalėdos, dabar yra pats laikas siuntinius siųsti, kad jie Lietuvoje šventėm būtų gauti.

Viena iš patikimiausių Amerikoje siuntimo firmų yra licenzijuota bendrovė Cosmos Parcel Express Corporation, per kurią siuntiniai yra betarpiai siunčiami tiesiai į Vilnių.

Šios bendrovės du lietuviški skyriai randasi Chicagoje: 3212 So. Halsted St., tel. CA 5-1864 Chicago 8, Ill.; 2439 West 69th St., tel. WA 5-2737 Chicago 29, Ill.

Siųsdami per tas lietuviškas įstaigas siuntinius, Jūs esate pilnai garantuoti, jog siuntiniai bus tvarkingai supakuoti, tuoj pat išsiųsti tiesiai į Lietuvą ir pasieks gavėją po 5-6 savaitių.

Ten pat didžiausias pasirinkimas, urmo sandėlio kainomis visų medžiagų ir prekių kurios tinka siuntimui.

Cosmos įgaliotu atstovu Chicagoje yra Edvardas Žukauskas.

Šitoje firmoje pradėjo taip pat dirbti, ilgą laiką toje srityje dirbęs ir siuntinių siuntėjams žinomas Vytautas Žukauskas.

Taigi visais siuntimo ir informacijų reikalais kreipkitės paminėtu adresu 2439 W. 69 St., tel. WA-5-2737 arba 3212 So. Halsted St., tel. CA 5-1864. Būsite tikrai kuo geriausiai aptarnauti ir pilnai patenkinti.

PAVASARIO IR MUZIKOS PRISIMINIMAI

arba M. Hofmekleriui 65 metų sukaktis

ST. SANTVARAS

Žmogus niekad negali pamiršti pavasario, gėlių, mergaičių ir muzikos, kuri padėdavo geriau įsijausti į pavasarį, į lelijos žiedą ir į šokių sukury vilionėm svaiginančią partnerę. Puikiomis ir taip greitai sudužusiom nepriklausomo gyvenimo dienomis ta muzika buvo Mikas Hofmekleris, kuriam š.m. spalio 23 d. sukako 65 metai.

Mikas Hofmekleris, gimė Vilniuje muziko šeimoje. Jo tėvas ilgesnį laiką buvo Valst. Operos Teatro orkestro smuikininkas, jo brolis Leonas -- žinomas pianistas-akompaniatorius ir mūsų operos dirigentas, jauniausias brolis -- violončelistas, šiuo metu grojantis Tel-Avivo simfonijos orkestre. Pats Mykolas, nuo mažens dienų skendėjęs muzikos garsuose, pasėkė tėvo pėdomis ir kaip orkestrinis smuikininkas savo mene pasiekė nemenko lygio.

Prisiminus Hofmeklerių šeimą, prisiminė ir Miko anekdotas, kurį jis mėgdavo pasakoti. Vienas dvarponis, pasikvietęs į savo dvarą muzikų kapelą groti pokylio metu, gerokai įgėręs, pradėjo prie jų kabinėtis ir šaukti: Žydai, pagrokit, mozdūr! Žydai, nemiegokit! Tada kapelos vadovas, jau nebeįsivėręs, ir sako: Ui, jūsų mylsta, mes ne žydai, o tik Smurgainių muzikantai!...

Mykolas Hofmekleris buvo (ačiū Dievui ir tebėra) muzikantas iš senojo Vilniaus miesto, širdim suaugęs su Lietuva ir jos žmonėmis. Lenkams okupuojant Vilnių, visa Hofmeklerių šeima pasitraukė į Kauną ir netrukus jie visi įsijungė į Nepr. Lietuvos muzikinį gyvenimą. Mikas, be to, 1920 ar 1921 m. suorganizavo lengvosios muzikos kapelą, visą laiką buvo jos vadovas, rūpinosi to savo orkestro repertu-

aru ir meniniu lygiu. Ilgesnį laiką su savo kapela jis grojo Lietuvos viešbuty Metropoly, keletą metų plačiai žinomoj Konrado kavinėj, kur rinkdavosi Kauno politikieriai, žurnalistai, meno pasaulio žmonės ir nemaža laikinosios sostinės dailių ir puošnių moterų. Jis buvo ir Valst. Radiofono lengvosios muzikos dirigentas. Be to, beveik kiekvieną vasarą Myk. Hofmekleris su savo orkestru grodavo Palangos kurhauze ar Jūratės kavinėj. Atseit, daugelio mūsų pavasarių praskambėjo drauge su jo orkestru nuotaikingomis ir gyvenimo džiaugsmą skelbiančiomis melodijomis. Todėl žmogus ir negali pamiršti pavasario, gėlių, mergaičių ir tos muzikos, kuri padėdavo geriau įsijausti į pavasarį, į lelijos žiedą ir į šokių partnerę, kuri kartais būdavo vilionė, o kartais apgaulė...

Mykolas Hofmekleris, be abejonės buvo ir liks žinomas, kaip lengvosios muzikos puoselėtojas Lietuvoje. Kitaip tą žanrą dar vadinam mažosios scenos menu. Tam menui Mikas ir paskyrė savo laiką, energiją ir gabumus.

Anuo metu, kai tik pradėjom nepriklausomą gyvenimą gyventi, nemenka problema buvo lietuviškasis repertuaras, tinkantis mažajai scenai. Jo tebuvo tik trupinėliai, nes carinės Rusijos pavergtoji Lietuvoje lietuviški muzikos ar literatūros dalykai nebuvo pageidaujami nei didelė, nei mažoji scenoje. Ir nepriklausomybė atgavus Lietuvos didžiuosiuose miestuose mažą buvo publikos, kuri lietuviško žodžio ar lietuviškų melodijų pasigestų. Geruosius restoranus ir naktinius klubus, kur tarpsta mažosios scenos me-

nas, lankydavo žydai, ypačiai pamėgę rusų kalbą, lankydavo sulenkėję dvarponiai, kuriems protėvių kalba, kur nors tribūnojišgirsta, pykčiu nugarkaulius lankydavo. Keisti ir gal juokingi tie paveikslai nūdien atrodo, bet jie tikri, jie nemeluoti.

Ir, va, tokioj aplinkoj ir tokiu metu Myk. Hofmekleris pradėjo laužti kietą ir rankas šaldantį ledą. Visų pirma savo orkestrui jis pradėjo aranžuoti mūsų liaudies dainų melodijas. Tą darbą jis dirbo ne tik su meile ir tikėjimu, bet ir su ryžtu snobam parodyti, kad ši tauta turi tokių dainų ir tokių melodijų, kurios neblogiau už rusiškas gali kilti per pasaulį. Lietuvių muzikos ir liaudies dainų potpouri M. Hofmekleris paruošė visą puokštę. Jei pradžių salėse jie keldavo nuostabą ir marmėjimą, tai vėliau, prakutus valdininkams ir kitiems Kauno lietuviams, tie jo darbai sukdavo entuziazmą ir plojimų audras. Kai kurie liet. melodijų potpouri yra įgroti į plokšteles. Jų pasiklausę, ir šiandien negalėjus tarti, kad Myk. Hofmekleris savo darbą prastai dirbo.

Kitas sukatuvinininko dėmesio vertas žingsnis į priekį buvo dainininkų suradimas lietuvių mažajai scenai. Jis uoliai jų ieškojo, ką nors įdomesnio moterų ar vyrų tarpe suradęs, gaisio laiką, orkestravo jų repertuarą, rūpinosi originalinėm to žanro dainom, žiūrėjo, kad svetimų šlagerių vertimai į lietuvių kalbą būtų gerai ir tinkamai atliekami. Pro jo veidą tų dainininkų praėjo nemenkas būrys.

Kurį laiką su Hofmeklieriu dirbo A. Dvarionas, taip pat iki šiol girdimas patefono plokštelėse. Didžiausias ir tikro pasisekimo susilaukęs Myk. Hofmeklerio atradimas buvo jurbarkietis, operos choro artistas Antanas Šabaniauskas. Jis su Mykolo orkestru yra įdainavęs daugiausia lengvosios muzikos plokštelių, turėjusių nemenką pasisekimą Lietuvoje, nenutylstančių ir iki mūsų dienų, nors pats Šabaniauskas, kiek turim žinių, gyvenimą baigė Sibiro tremty.

Valteris Banaitis, pats muzikas, sako, kad Mykolas Hofmekleris yra lietuviškasis Johanas Straussas. Tai tardamas, jis turi nemažai racijos. Myk. Hofmekleris kai kurias mūsų melodijas panaudojo šokių muzikai kurti (pvz. valsas "Sunku gyventi"). Jo pastangom atsirado ir žinomasis "Spaudos valsas". To valsio tekstų autorius -- poetas ir publicistas Bronys Raila. Gal tai nėra tokie lobiai, kokius paliko J. Straussas, bet Miko šokių populiarumas Lietuvoje buvo didelis, o ir jų amžius vargu pasibaigs su mūsų kartom. Valt. Ba-

naičio žodį aš priimu, kaip vietoj pasakytą ir taiklų pastabą.

Visa ta, kas šiame rašinyne yra, prisiminus 65 metus pabaigusį Myk. Hofmeklerį, gali kai kam skambėti panegirika, o tačiau aš tikiu savo pasisakymu. Geriausi mano pasisakymo taidininkai yra laimingi supuolimu Londone išlikusios Mykolo įgrotos plokštelės. Jeigu jos būtų nulios, tai mes jų negaudytumėm, nepirktumėm ir neklausytumėm. Bet jos daugiau pasako -- jos pasako, kad daugelio Myk. Hofmeklerio darbų plokštelėse nėra, o visi žinom, kad 20 metų jie skambėjo Kaune ir Palangoje, radijo bangomis jų garsai skrido per visą Lietuvą.

Karo ir okupacijų metai Lietuvoje Myk. Hofmekleriui buvo siaubo metai. Atėjus rusams, kurį laiką jis buvo be darbo, atseit jį baudė už lietuvišką patriotizmą ir tik vėliau jis buvo paliktas lengvosios muzikos dirigentu Valst. Radiojone.

Negaliu pamiršti valandos, kai apsilankiau Hofmeklerio tėvų namuose tuo metu, kai Kaune jau švaistėsi Hitlerio rudmarškiniai. Buvo susirinkusi visa jų šeima, bet buvo niūru, šalta ir neįdomu, žodžiai sunkiai tepasiekdavo lūpas. Grėsmė pakibo tokia, kurioje geros valios žmogus buvo absoliutus bejėgis. Myk. Hofmekleris Hitlerio pragaro kaušą išlėkė iki dugno. Kiek žinau, jo tėvai mirė gėte. Operos dirigentas Leonas buvo pagautas kažkur prie Vilniaus ir sunaikintas. Pats Mykolas, nežinantis, kad jis buvo DLK Gedimino ordono kavaliereis, taigi savo muzikine veikla nusipelnęs kraštui, kuriame gyveno, taip pat turėjo nešioti geltoną žvaigždę ir vaikščioti viduriu gatvės! Vieną sykį Hofmekleriai kreipėsi į mane, prašydami gelbėti jų mažametę dukrelę.

Visa padariau, ką beišmanydama Miko dukrė išliko gyva, užaugo ir jau ištėkėjo, bet šiuo atveju mano nuopelnai nėra tokie dideli, kokius dabar mielas bičiulis Mykolas nori man priskirti. Ak, ir karo pabaigos jis sulaukė garsioj Dachau koncentracijos stovykloje, kur ir ne vienas lietuvis išrūko pro krematoriumo kamina!...

Pokario metai Mykolui Hofmekleriui taip pat per daug laimingai nesuklostė. Atsisakęs grįžti į Lietuvą, jis pasuko į Palestiną, prarado DP statusą. Juozas J. Bachunas ir Juozas Kapočius buvo pasiryžę Hofmeklerį ir jo žmoną atgabenti į JAV bet šis reikalas įstrigo biurokratų rankose.

Kurį laiką pagyvenęs Tel-Avive, Palestinoje, bet negalėdamas pakelti karšto klimato, Myk. Hofmekleris su žmona grįžo Vokietijon ir šiuo metu gyvena Muenchene, gaudamas vokiečių pensiją ir versdamasis smuiko pamokom. Gaila, kad jis negalėjo atvykti į šį kraštą. Jei būtų atvykęs -- tikriausia šiandien turėtų ne vieną naują lietuvių muzikos plokštelę.

Vėl iškylu iš nebūties. Jaučiu vėl skausmus. Dar aplinkui tamsu, bet palengva mano sąmonė šviesėja. Šalta, drėgna ranka dar vis gniaužia gerklę -- peilio smūgis krūtinėn. Tirštas, raudonas rėkas, ratilai, debesy.

Staiga pamatau vieškelį... Kelio pakraščiuose keli vieniši beržai, žemi krūmai. Vieškelis dulkėtas ir baisiai įkaitęs. Kas? Šaukia mane kas nors? Elfi! Tai jos balsas. "Robertai! Robertai!" Toks kimus jos balsas. "Robertai! Ro..." Aštrus riksmas užlūžta. Kur gi Elfi? Kur ji? Po beržais stovi raudonas autobusas. Vyrų mėlynuose kombinuose guli po medžiais, krūmuose. Grupė jų sustoję prie raudono autobuso. Ranka pasirodo autobuso lange. Gaižius juokas ir vėl tyla. Juk tai buvo Elfi ranka! Mano žiedas ant jos piršto. Elfi! Aš bėgu, bėgu... Taip toli esu nuo beržų, autobuso, vyrų mėlynuose kombinuose. Aš bėgu, dūstu, klumpu -- bet nė kiek arčiau. Šaukiu, blianu, kaukiu -- nieko. O dangau! Kruntu pasinerdamas tamsoje. Tik raudonos bangos aplinkui, Kraujas. Plaukiu kraujuje. Šūviai -- vienas, du. Švelnios rankos apkabina mano kaklą, Elfi lūpos prisiglaudžia prie mano veido -- "myliu tave, Robertai! Būsiu su tavimi visada, visada eisiu su tavimi drauge -- visais keliais, visur! Aš myliu..." Dar vienas šūvis. Tada tyla. Nejačiu jokio skausmo. Nebėsu vienas. Elfi su manim...

Keliai. Nesibaigę keliai. Dulkinai, sausi vieškeliai. Priešais mane, už manęs ir drauge su manimi galybės pavidalai. Stebėtinai jie visi vienodi. Ir jie eina ir eina be paliovos. Dešinėje ir kairėje matau vien dūmus, Dega kaimai ir miestai. Dūmai, ugnis, žaibai. O aš einu, vis einu. Per klampynes, purvą, dumblą. Ir vis einu. Nesibaigę keliai -- be pradžių ir pabaigos. Lygumos, lygumos be horizontų, be debesėlio, be ribų. Begalinės lygumos. Sniegas, bedugnės sniegas. Einu, einu per šį sniegą, kaip nesibaigiančią mirusio drobulę. Kairėje ir dešinėje tyso tamsūs lavonai baltame sniege. Einu -- ir milijonai eina tuo pačiu keliu. Ne, juk neinu drauge su jais, tik šalia jų, vienas -- vienas vienišu keliu.

Balos. Skurdūs medeliai, mažytės veidrodinės akivaros, šlapia ir šalta. Guliu pelkėje, virš kurios raudonas kaip ugnis dangus. Guliu ir šaudau, šaudau. Akinančios šviesos virš pelkės ir manęs.

Vanduo. Esu įsibridęs į upę. Lėdo lytis plaukia pro šalį, ant jų -- tamsūs pavidalai. Stoviu ir šaudau. Antai priešais Hermano tvirtovė, o kitame krante -- Ivangorodas. Juk tai Narva! Išryškėja upės krantai. Tenai blyksi žaibai -- vaidukliškai, be paliovos, kiek tik akis užmato. Nepažįstami, svetimi garsai. Vyrų balsai. Ir nieko nesuprantu. Virš manęs akinanti ugnis.

(Bus daugiau)

DETROITO LIETUVIŲ ŽINIOS

Jurgis Baublys įteikia ALT S-gos skirtą laimėjimo trofėją Korpi Neo-Lithuania komandos kapitoniui. J. Gaižučio nuotrauka

KREPŠINIO RUNGTYNĖS DETROITE

Detroito skautai dėkingi Lietuvų Namų Draugijai, kad leidžia nemokamai naudotis patalpomis ir sale sportavimui. Čia nuolat rasi kuo nors užsimančius ar besportuojančius skautus, Skt. A. Banionio iniciatyva susiorganizavo skautų vyčių "Geležinio Vilko" komanda ir skautų krepšinio, tinklinio ir stalo teniso komandos. Organizuoja Korpi Neo-Lithuania mergaičių tinklinio komanda.

Spalio mėn. 10 d. Detroito skautai vyčiai išbandė savo jėgas draugiškose krepšinio rungtynėse su Čikagos Korpi Neo-Lithuania krepšininiais. Studentai, būdami aukštesni ūgiu ir žaidimo patvarumu, skautus įveikė taškų santykiu 52:45. Nors skautai keletos taškų persvara vedė tris ketvirčius rungtynių, tačiau galė privargti prieš judriuosius ir daugiau įgudusius studentus. Rungtynės buvo abejoms komandoms pirmos, todėl abejojose pusėse nesimatė gero komandinio susižaidimo. Korpi Neo-Lithuania studentai savo uniformas puošė gražiu korporacijos ženkle ir pritaikintomis spalvomis, o skautai ant krūtinės dėvėjo stilizuotą Geležinį Vilką.

Už Korpi Neo-Lithuania studentus žaidė ir taškus pelnė: Modestas -- 17, Gelažius -- 12, Augustas -- 11, Balta -- 5, Morikūnas -- 4, A. Modestas -- 3 ir Poperys -- 0.

Skautų Vyčių komandoje žaidė: A. Alantas -- 15, V. Baukys -- 8, A. Barčas -- 8, A. Juocys -- 7, A. Ratnikas -- 6, V. Duoba -- 1 ir A. Vaitiekaitis --.

Rungtynes laimėjusiai Korpi Neo-Lithuania Detroito Tautinės Sąjungos Skryčiaus skirtą taure įteikė agr. Jurgis Baublys, pareikšdamas sveikintimus ir linkėjimus abiem komandoms toliau siekti laimėjimų ir pasidžiaugė, kad skautai išjudina Detroito sportavimą lietuviškoje jaunimo tarpe.

Skautai yra pakvieta clevelandiškių skautus draugiškoms sportinėms varžyboms šių metų gruodžio mėn. pradžioje. Po to ruošiasi išvykti Čikagon ir į Toronto, Kanadą.

DETROITO LIETUVIŲ NAMŲ METINĖS

Lapkričio mėn. 9 d. Detroito Lietuvų Namų Draugija suruošė šaunų pobūvį Lietuvų Namų Metinėms atžymėti. Apie šiuos namus jau buvo spaudoje rašyta, už ir prieš jų pirkimą pasisakyta, kaip jie įsigyti ir kiek daug sunkumų nugalėta.

Po vienerių metų galime džiaugtis, kad nupirktieji namai įkūnija iniciatorių pirkėjų dėtas (Nukelta į 5 psl.)

Korpi Neo-Lithuania Chicagoje krepšinio komanda, laimėjusi Detroito rungtynes prieš skautų vyčių Geležinio Vilko komandą. J. Gaižučio nuotrauka

Detroito skautų vyčių Geležinio Vilko komanda, sužaidusi draugišką krepšinio rungtynę su Chicago Neo-Lithuania komanda. J. Gaižučio nuotrauka

KAI RUSAI ATEINA

(ISTRAUKA IŠ KNYGOS "WENN DIE RUSSEN KOMMEN")

44

ROBERT RAID

Lėtai kopiu į katedros kalną. Mano laimė, kad dar mokiniu būdamas domėjausi senamiesčiu, jo namais ir požemiais. Kiek kartų vaiku būdamas nardžiau tais tuneliais ir koridoriais. Galbūt tas man padės išsigelbėti. Prie vieno seno namo sustojau, pastumiau duris. Tik pro murziną langą išsiverždama šviesa šiek tiek nušviečia laiptus. Didelėmis pastangomis įtraukiau plaučius kiek galint daugiau oro, jaučiu kaip nuo tų pastangų visas kūnas suprakaituoja. Tada užtrenkiu paskui save duris.

Aš bėgu! Laipais žemyn, per kiemą. Vėl durys, laiptai, koridoriai, laiptai, koridoriai. Užkliūvu. Jaučiu, kad pritrūkau oro. Pilkas rėkas mano akyse. Ar juda dar mano kojos? Aštriai nusikosėjo -- burnoje darosi saudu. Kraujas! O turiu bėgti! Turiu! Turiu! Vėl laiptai ir koridoriai. Dar, dar! Pagaliau prie durų. Jas atplėšiu -- priešais namų auto. Dar apsidairau. Ne, jie negalėjo manęs iki čia susekti. Juk tai visai kita miesto dalis, o kas gerai nežino senamiesčio... Puoluosi prie mašinos, dūrelės atsідaro ir grįžu vidun. Motoras subirba ir mašina pajuda. Aš kosčiu neatgaudamas kvapo, kosčiu, kosčiu... Išgelbėtas!

Mašina sustoja. Pasiremdamas išlipu. Vos keli žingsniai per gatvę. Tik atsargiai, atsargiai eiti. Dar pereiti kiemą. Kažkoks tirštumas, raudonas šydas dengia mano akis. Kažinkas suima mane už alkūnės, prilaiko. Kažkaip automatiškai dešinė smunka į kišenę. Kam? Mano ginklas juk namuose. Juk prižadėjau Elfi, kad dienos metu ginklo nesinešiosiu. Elfi, Elfi jau manęs laukia. Leidžiوسي nepažįstamo vedamas. Taip silpna keliuose, štai durys. Už jų Elfi... Girgždėdamos durys atsідaro. Akyse tik raudona, raudona! Labai neišskiai skiriu žmonių pavidalus. Iš tolimos pasiekia mane balsai. Galvoju, kad tai Justas. Ir Silvijos toks minkštas, švelnus veidas.

Elfi, kur Elfi? Kur mama?

Praveriu burną ir didelis kraujo krešulys drimba ant manęs. Tada kruntu ir netenku sąmonės.

DIRVA

Nr. 132

1963 m. lapkričio 18 d.

KAS IR KUR?

* LIETUVOS KARIUOMENĖS KŪRĖJŲ - SAVANORIŲ Sąjungos naujai išrinktoji centro valdyba pasiskirstė pareigomis šitaip: pirmininkas Antanas Avižienis, vicepirmininkas dr. Kristupas Gudaitis, sekretorius Matas Klika, kasininkas Adolfas Juodka ir valdybos narys Juozas Grybauskas. Kandidatais liko J. Vilutis, L. Balzaras ir V. Rėkus. Revizijos komisija -- Petras Genys, Juozas Rapšys ir Juozas Tumas ir Garbės Teismas -- Gen. Kazys Musteikis, Jonas Švedas ir Juozas Bubelis. Centro Valdybos adresas yra šis: M. Klika, 3359 N. Kolmar Ave., Chicago 41, Ill. Tel 545-2870.

* ADV. JULIUS SMETONA, lapkričio 23 atvyksta į New Yorką ir Lietuvos kariuomenės atkūrimo minėjime skaitys paskaitą. Toska Daubaraitė-Skabeikienė deklamuos Vinco Joniko baladę "1863 metų sukilimas Žemaičiuose". Jonas Rūtenis skaitys fragmentą iš savo romano "Karalius Mindaugas". Minėjimas įvyks Apreiškimo parapijos salėje. Pradžią 7 v.v.

* LTS-GOS TORONTO SKYRIUS padidino savo įnašą Vilties draugijai 25 dol.

Veiklusis torontiškis skyrius žada išjudinti savonarius ir kitus geros valios tautiečius, kad gyviau visi prisidėtų prie savo spaudos išlaikymo ir rėmimo. Torontiškiečiai taip pat džiaugiasi Dirvos atstovo A. Statulevičiaus tarpininkavimu Lietuvių Namuose priimančios Dirvos prenumeratas ir skelbimus.

Kas kart didesnis skaičius torontiškių naudoja maloniu A. Statulevičiaus patarnavimu, tuo labiau, kad daugelis tuo pačiu metu gali atlikti savo reikalus Paramos kooperatyve.

* LAIMUTĖS VEPŠTAITĖS IR EDVARDO VASILIAUSKO sutuoktuvės įvyks lapkričio mėn. 23 d. (šeštadienį), 3 val. p.p. šv. Pamelės Marijos Gimimo bažnyčioje -- Marquette Parke, Chicagoje. Jungtinių metų giedos sol. Stanikaitytė. Vaisės 6,30 val. vakare Sharko's restorane, 6301 West 63 St.

* DAIL. V. IGNO kūrinių paroda New Yorke rengiama 1964 metų pavasarį. Parodą organizuoja New Yorko Lietuvių Dantų Gydytojų Draugija. Dail. V. Ignas į New Yorką atsikėlė prieš pusantro metų, newyorkiečiams dar mažai pažįstamas, todėl jo kūrinių paroda laukiama su dideliu dėmesiu.

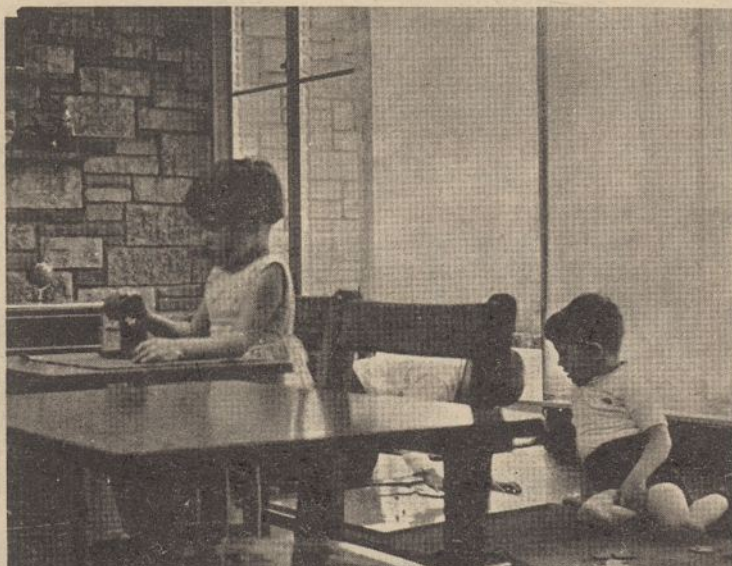
* ŽIVILE BERNOTAITĖ IŠ NEW YORKO IR RIČARDAS BAČKIS IŠ PARYŽIAUS, Lietuvos pasiuntinybės Washingtone patarėjas Dr. St. Bačkio sūnus, susituokia lapkričio mėn. 30 d. Maspetho naujoji lietuvių bažnyčioje, kur klebonu yra prel. J. Balkūnas. Sutuoktinių apeigas atliks jaunojo brolis kun. Audris Bačkis, užimas pareigas Academia Pontifica Vatikane. Jaunieji apsigyvens Ispanijoje, kur Ričardas turi tarnybinių paskyrimų.

* LIETUVIŲ STUDENTŲ SĄJUNGOS visuotinis suvažiavimas įvyks lapkričio 28 - gruodžio 1 d. Statler Hilton viešbutyje New Yorke, 7th Ave. ir 33 St.

Yra numatyta įvairi ir įdomi programa. Penktadienį, lapkričio 29 d. 12:00 valbus iškilmingas pietis, kurių metu kalbės City College of New York prezidentas Buell Gallagher. Šeštadienio vakare, lapkričio 30 d. ruošiamas koncertas kartu su Lietuvių Bendruomene. Programą išpildys solistai S. Baras ir D. Stankaitytė.

LIETUVIŲ VAIKŲ NAMELIUOSE

Spalio pradžioje Chicagoje buvo atidaryti Lietuvių Vaikų Nameliai vedami Montessori Draugijos. Namelius lanko nemažas skaičius priešmokyklinio amžiaus lietuviukų. Šie nameliai be abejonės turės didelės įtakos formuojant vaikų lietuvišką dvasią ir ugdati jų asmenybes. Linkėtina, kad kaip galima daugiau vaikų lankytų šiuos Namelius, nes jie yra vienintelė vieta Chicagoje, kurioje kasdieną vaikai yra auklėjami gražioje lietuviškoje aplinkumoje. Suinteresuoti tėvai gali kreiptis į Lietuvių Vaikų Namų mokytoją Stasę Vaišvilienę, 2743 West 69th St., telef. 476-4999.

Montessori vaikų namuose Chicagoje vaikų dėmesį patraukia daug įdomių dalykų...

Reiškiame gilią užuojautą

inž. Kęstučiui ČERNIUI

ir visai šeimai, mirus jo mylimai mamytei Lietuvoje.

Marija ir Vytautas Mileriai
Lidija ir Gustavas Petersonai

L. K. Kūrėjui Savanoriui

A. A.
Pulk. Jonui VARIKOJUI

mirus, jo žmonai, sūnams ir broliui su šeimomis ir giminėmis nuoširdžią užuojautą reiškia ir kartu liūdi

K. ir O. K r e g ž d ė s

Po viešnios iš Australijos sol. Genovaitės Vasiliauskienės koncerto Elizabethe, N.J. Nuotraukoje iš kairės: D. Mašionytė, Iz. Dilienė, pianistė Dorothy Oldham, LB New Jersey apygardos pirm. inž. Vl. Dilys, sol. G. Vasiliauskienė, Rugys ir Balfo reikalų vedėjas kun. L. Jankus.

V. Maželio nuotrauka

Liucija Vaičiūnaitė iš Brooklyn, N.Y. ir Gediminas Gedmintas iš Newark, N.J., neseniai sukūrė lietuvišką šeimą.
Vyt. Maželio nuotrauka

ALT VEIKLA

Spalio 21 d. ALT pirmininkas, Bendrojo Pabaltiečių Komiteto vardu, pasiuntė buv. JAV viceprezidentui R. M. Nixonui padėką už jo straipsnį "Kruschchews Hidden Weakness" (paslėptos Chruščiovo silpnybės), įdėtą spalio 12 d. "The Saturday Evening Post" žurnale kur jis išdėstė pavergtų Rytų ir Vidurio Europos tautų laisvės būtinumą.

R.M. Nixonas lapkričio 1 d. laiškų padėkojo už jo rašinio įvertinimą ir pabrėžė, kad jis užtikrina, jog Lietuva, Latvija ir Estija, pavergtos II-jo pasaulinio karo pasėkoje, priklausos tokiam pačiam dėmesui, kaip ir kitos Rytų Europos tautos.

* ALT NORWOOD, MASS. skyriaus pirm. K. Šimėno ir valdybos narių pastangomis spalio 20 d. buvo suruoštas ilgametės skyriaus išdininkės Izabelės Jurgeliūnaitės-Vasiliauskienės deimantinio amžiaus paminėjimas, kuris gražiai praėjo ir gautąjį \$50,00 pelną prisidėję ALT centrai Lietuvos laisvinimo darbams parenti.

* DR. BR. NEMICKUI, ALT nariui ir išdo globėjui atsistatydinus, Amer. Liet. Tautinė S-ga į jo vietą paskyrė St. Gudą iš New Yorko.

* RYŠY SU LATVIJOS TAUTINE ŠVENTE -- 45 m. nepriklausomybės paskelbimo, lapkričio 18 d., ALT pirmininkas pasveikino ALT vardu Latvių Sąjungos pirmininką prof. P.P. Lejins ir Latvijos atstovą JAV. Dr. Arnold Spekke -- Washin-ton, D.C.

* KAI KURIOSE VIETOVĖSE jau pradėti parengiamieji darbai 1964 m. Vasario 16 d. -- Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo sukakčiai paminėti, Philadelphiaje sudarytas tam tikslui

AUKOS DIRVAI

Dr. V. Tauras, Chicago 5,00
B. Basiulis, Long Beach 2,00
J. Graužinis, Chicago 5,00
T. Papartis, Chicago 5,00
D. Giedraitis, So. Elgin 10,00
J. Šulaitis, La Grange Park 5,00
Br. Bieliukas, Richmond Hill 2,00
Ant. Juodvalkis, E. Chicago 9,00
Val. Vitkus, Rochester 1,00
K. Pažemėnas, Torrence ... 2,00
St. Nasvytis, Cleveland 5,00
St. Banelis, Toronto 2,00
Al. Statulevičius, Toronto .. 5,00

Paraginkit savo pa-
žįstamus užsiprenu-
meruoti DIRVĄ

CHICAGO

* KUN. VILIUS FRANCUZEVIČIUS mirė lapkričio 4 d. sulaukęs 74 m. Pastaraisiais metais gyveno Orland Park senelių prieglaudoje ir ėjo dalies prieglaudos kapeliono pareigas -- čia pat ir atsiskyrė su šiuo pasauliu.

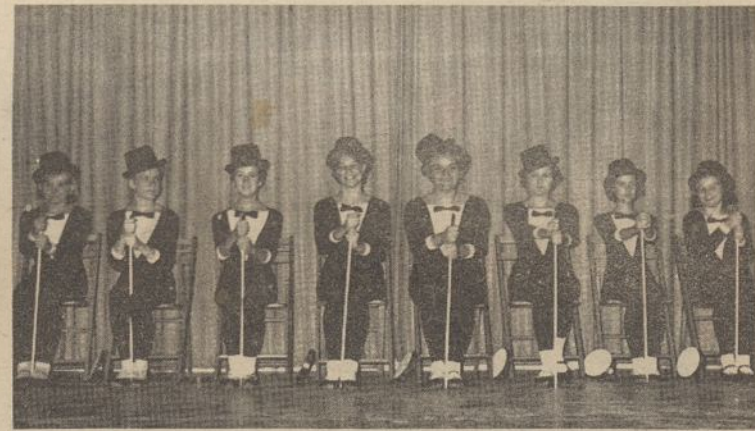
Pašarvotas Bukausko Koplyčioje, o iš ten XI. 7 d. iš Visų Šventų parapijos bažnyčios po 3 šv. mišių 10 val. 30 m. nulydėtas ir palaidotas šv. Kazimiero kapinėse Chicagoje.

Tai buvo šviesi, energinga, jautri, išsimokslinusi asmenybė. Laisvai vartojo daug kalbų: gimtąją, vokiečių, prancūzų, anglų, žinoma, ir visas Lietuvos kaimynų kalbas.

Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo laikais daug dirbo ir nuveikė kovose su bolševikais ir bermontininkais, daugiausia žemaitijos dalyse.

Išsėkis mielas kun. Vilius svečios šalies žemėje nesulaukęs galimybės grįžti į savąją Lietuvą, kurią taip mylėjai.

P. J.

Los Angeles veikiančios J. Puodžiūno baletų studijos mokinės išpildžiusios dalį programos jaunųjų ateitinių parengime.

L. Kančausko nuotrauka

Jaunimo Centras Chicagoje kasmet ruošia tradicinę vakarienę, kurios pelnas skiriamas Centro namų išlaikymui. Šiais metais tradicinė vakarienė įvyks gruodžio 1 d. 5 val. vak. ir visa Chicago ir apylinkių lietuviškoji visuomenė kviečiama gausiai dalyvauti, iš anksto užsisakant stalus Jaunimo Centre (telef. PR 8-7227 ar PR 8-9121). Savo atsilankymu paremsite Jaunimo Centrą, kurio patalpomis naudojasi visos lietuviškos organizacijos. Viršuje vaizdas iš praeitais metais įvykusios vakarienės: dr. Stepono Biežio stalas.

V. Noreikos nuotrauka

ČIKAGOS LIETUVIŲ OPERA

MALONIAI Kviečia VISUS ATsilankyti Į TRADICINĮ

OPEROS BALIŲ

8. m. lapkričio 23 d.
KEYMANS KLUBO SALEJE
4721 West. Madison St.
Pradžią 8 val. vak.

PROGRAMOJE: ČIKAGOS LIETUVIŲ OPEROS CHORAS. dirigentas
Alfonas Gečas.

Gros didelis orkestras, vedamas L. Bichnevičiaus
Stalai rezervuojami telef. RE 7 - 4301